

Onderwerp Begroting 2016 in relatie tot voorlopig budget
BUIG 2016

Steller O.R. van der Meulen

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 57 62 Bijlage(n)

Ons kenmerk 5304739

Datum 28-10-2015 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Ons college heeft op 29 september 2015 besloten u de concept gemeentebegroting 2016 aan te bieden. In deze begroting zijn de ambities uit het coalitieakkoord overeind gebleven en is geld uitgetrokken voor nieuwe ontwikkelingen op het terrein van sport en duurzaamheid. Verder zijn extra middelen gereserveerd voor gebiedsgericht werken.

Daarnaast hebben we onderkend dat er ontwikkelingen zijn die negatieve financiële effecten op de gemeente kunnen hebben, maar waarvan de omvang nog niet exact is in te schatten. Voorbeelden van deze ontwikkelingen zijn de invoering van de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (Vpb), de vernieuwing van het sociaal domein die nog niet is afgerond en de wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Om financiële tegenvallers op te kunnen vangen is in de conceptbegroting 2016 het weerstandsvermogen versterkt. Aan het eind van het financieel perspectief 2016-2019 komt de ratio van het weerstandsvermogen uit op 0,91.

De avond voordat de concept gemeentebegroting 2016 gepresenteerd werd, werden we geconfronteerd met zo'n ontwikkeling met een negatief financieel effect. Op het gemeenteloket SZW werden de voorlopige bijstandsbudgetten (BUIG) 2016 gepubliceerd. Vorig jaar zorgde de bekendmaking van de bijstandsbudgetten onverwacht voor een meevaller, nu werden we geconfronteerd met een daling van het budget 17 miljoen euro in 2016. We hebben nog geen beschikking gekregen waarin de hoogte van het budget officieel aan de gemeente bekend is gemaakt.

In deze brief worden de achtergronden van deze budgetdaling toegelicht en welke oplossingsrichting ons voor ogen staat.

Ontwikkeling voorlopig bijstandsbudget 2016

In het voorjaar van 2014 is een nieuw verdeelmodel voor de bijstandsbudgetten ontwikkeld. De toepassing van dit model voor de verdeling van het budget 2015 zorgde in Groningen tot een grote toename van het bijstandsbudget waardoor we voor het eerst sinds jaren aan het eind van een begrotingsjaar een overschot op het bijstandsbudget hebben.

Door de invoering van het nieuwe verdeelmodel werd een grote groep gemeenten met grote tekorten geconfronteerd. De discussie hierover heeft geleid tot een verbetertraject onder leiding van het ministerie van SZW. In de afgelopen jaar zijn in het kader daarvan verschillende verbeter suggesties ten behoeve van het verdeelmodel in beeld gebracht. De gevolgen van deze verbeteringen voor individuele gemeenten zijn tussentijds niet bekend gemaakt. Een aantal meer fundamentele verbeteringen aan het model konden op korte termijn niet worden doorgevoerd en worden meegenomen in de aanpassingen ten behoeve van de budgetverdeling 2017.

De verwachting van onder andere de begeleidingscommissie, de VNG en de raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) was dat de voorgestelde wijzigingen niet tot een grote verandering van de budgetverdeling zou leiden. Dit zou betekenen dat de positie van gemeenten met een tekort in 2015 niet wezenlijk zou veranderen in 2016. Voor de VNG was dit reden om in de zomer te pleiten voor verdere beperking van de werking van het model en voorgestelde de budgetverdeling 2016 voor een groter deel te baseren op historische uitgaven. De staatssecretaris van SZW heeft dit verzoek naast zich neergelegd.

De uiteindelijke omvang van de budgetverschuiving heeft gemeenten verrast en heeft tot felle reacties geleid van onder meer de VNG, Divosa en de G4.

Reactie van ons college

Op vrijdag 9 oktober 2015 heeft ons college een brief gestuurd naar de Tweede Kamercommissie van SZW. Hierin hebben we onze bezorgdheid uitgesproken over de verdeling van de bijstandsbudgetten 2016. We hebben bij de commissie gepleit voor een beperking van de werking van het model. De G4 heeft een vergelijkbaar verzoek aan de commissie gedaan.

Een eerste analyse die SZW en de gemeente Groningen naderhand hebben uitgevoerd heeft uitgewezen dat de budgetverlaging in Groningen hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door de opname van een maatstaf die de uitstroomkans van bijstandsontvangers tot uitdrukking moet brengen. Deze is naar de overtuiging van ons college, de G4 en de VNG volkomen onjuist geoperationaliseerd en dit is in het ambtelijk overleg tussen SZW door de gemeente Groningen aan de orde gesteld. Op dit moment hebben gemeenten alleen nog maar een globaal inzicht in de positieve/ negatieve invloed van modelaanpassingen op het budget. Niet uitgesloten kan worden dat ook op andere onderdelen misinterpretaties hebben plaatsgevonden.

Er vindt tussen gemeenten en de staatssecretaris nog intensief bestuurlijk overleg plaats over de manier waarop het bijstandsbudgetten 2016 worden verdeeld en de mate waarin gemeenten worden gecompenseerd voor eventuele tekorten.

Wij nemen deel aan dit overleg. Hierbij is ons standpunt dat een tekort op de BUIG in 2016 volledig moet worden gecompenseerd. Voor de jaren erna zal onze inzet zijn om te komen tot een verdeling die recht doet aan de specifieke situatie in Groningen die gekenmerkt wordt door een hoge bijstandsdichtheid, veel studenten en een hoge werkloosheid.

Gevolgen voor de begroting 2016

Tijdens de begrotingsvoorbereiding 2016 hebben wij de ontwikkeling rond het verdeelmodel BUIG nauwlettend in de gaten gehouden. Op basis van de informatie die bij ons bekend was, hebben we in de conceptbegroting het volgende opgenomen:

- In het financieel perspectief 2016-2019 hebben we voor de jaarschijf 2016 rekening gehouden met een positief resultaat van 8 miljoen euro. De onderbouwing hiervan was dat voor de budgetverdeling 2016 gebruik wordt gemaakt van een model dat weliswaar op een aantal onderdelen is aangepast maar nauwelijks tot andere uitkomsten zou leiden. Gelet op het positieve effect in 2015 vonden wij dit verantwoord. Daarnaast is er van uitgegaan dat een doorwerking van de screening in 2016 tot 2 miljoen lagere lasten zal leiden.
- In het financieel perspectief 2016-2019 is vanaf 2017 het resultaat op de BUIG structureel 0 aangezien voor de budgetverdeling 2017 gebruik wordt gemaakt van een grondig herzien verdeelmodel.

Hoewel wij nog geen definitief uitsluitsel hebben over de hoogte van het budget is wel berekend wat de effecten zijn op de begroting 2016. De prognose van het resultaat in 2016 op grond van het voorlopige budget 2016 komt uit op 4,5 miljoen euro negatief, inclusief het effect van de screening. In de conceptbegroting 2016 bedroeg het positieve resultaat op de BUIG 10 miljoen euro, inclusief het effect van de screening. Dit betekent dat het voorlopige budget 2016 tot een herberekend tekort op de begroting 2016 leidt van 14,5 miljoen euro.

Voorgestelde oplossingsrichting

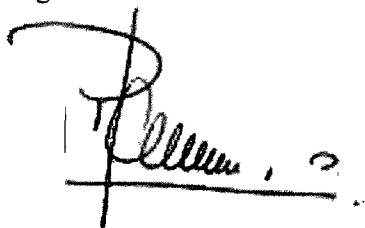
Wij stellen u voor om bij gelijkblijvende omstandigheden in het voorjaar het negatieve effect van 14,5 miljoen euro op de begroting ongedaan te maken door het weerstandsvermogen aan te vullen vanuit de reserve bovenwijkse voorzieningen. In deze reserve zitten middelen om de kapitaallasten te dekken van de geactiveerde bovenwijkse voorzieningen. De kapitaallasten die dit met zich meebrengt brengen we ten laste van de in de conceptbegroting opgenomen structurele toevoeging aan het weerstandsvermogen. Hiermee geven we dit niet uit aan andere beleidsvoornemens. Met deze voorgestelde oplossing voorkomen we een daling van het niveau weerstandsvermogen zoals in de concept gemeentebegroting 2016 gepresenteerd.

De reden waarom we u voorstellen deze oplossing in het voorjaar 2016 te verwerken is omdat op dit moment nog overleg plaats vindt met de staatssecretaris over het matigen van de werking van het verdeelmodel en een compensatieregeling voor gemeenten. Daarmee zijn de precieze effecten nog niet bekend.

Ook voor 2017, wanneer de meer fundamentele verandering van het verdeelmodel op stapel staat, is nog volstrekt onduidelijk wat het (positieve of negatieve) effect op de begroting zal zijn. Dat is de reden dat waarom we op dit moment nog geen middelen via het weerstandsvermogen voor een eventueel risico reserveren. Ook hiervoor geldt dat we in het voorjaar 2016, bij de begrotingsvoorbereiding 2017, komen met een inschatting van het risico op de wet BUIG op basis van de meest actuele inzichten.

Wij stellen uw raad voor om deze brief en de voorgestelde oplossingsrichting te betrekken bij de besluitvorming over de concept gemeentebegroting 2016.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter den Oudsten', written over a horizontal line.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter Teesink', written over a horizontal line.

de secretaris,
Peter Teesink